

Liikenne- ja viestintäministeriö

Asia: Lausuntopyyntö LVM/1675/03/2015

FiComin lausunto laiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt FiComilta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta, josta FiCom esittää kunnioittaen seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit:

- **FiCom on huolissaan siitä, että valvontaviranomainen on näin keskeisesti mukana lainvalmistelussa, jossa lisätään heidän toimivaltuuksiaan.**
- **FiCom kannattaa tietoyhteiskuntakaaren 108 §:ään esitettyjä muutoksia.**
- **Verkkoneutraliteettia koskevat linjaukset ovat kannatettavia. Asetuksen ja BERECin suuntaviivojen kansallisilla tulkinnoilla ja soveltamiskäytännöillä tulee varmistaa, että käyttäjille voidaan jatkossakin tarjota Suomessa laadukkaita ja heidän käyttötarkoituksiinsa sopivia viestintäpalveluita. Lisäksi esitystä olisi tarkoituksenmukaista muuttaa Viestintäviraston määräysenantovaltuuden osalta.**
- **FiCom vastustaa esitettyjä 135 §:n ja 315 §:n muutoksia, koska niissä tai niitä koskevissa perusteluissa ei ole pystytty osoittamaan lisäsäätelyn tarvetta.**
- **Välitystietojen käsittelyyn ehdotetun muutoksen (136 §) tavoitteena on tukea uusien palveluiden ja liiketoimintamallien kehittymistä, mitä lähestymistapaa voidaan pitää kannatettavana.**

Viestintäviraston rooli

Luonnoksen mukaan esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Viestintäviraston kanssa. FiCom on kiinnittänyt huomioita siihen, että valvontaviranomainen osallistuu varsinaiseen lainvalmisteluun näin keskeisesti ja pystyy suoraan vaikuttamaan lain sisältöön omien intressiensä mukaisesti. Tämä näkyy siinä, että sääntelyä ja valvontaviranomaisen valtuuksia lisätään heidän toiveidensa mukaisesti huomioimatta teleyritysten näkemyksiä. Lisäksi FiCom kiinnittää huomiota siihen, että säännöksiä ja niiden perusteluja muutetaan, mutta ne rajataan lausuntopyynnön ulkopuolelle.

Luonnoksessa esitetään jälleen uusia määräysenantovaltuuksia Viestintävirastolle. Kehitystä, jossa yhä suurempi osuus sääntelystä ja velvoitteiden asettamisesta siirtyy lain noudattamista valvovalle viranomaiselle, voidaan pitää huolestuttavana. Erityisen arveluttavaa on, että kyseinen viranomainen on ollut valmistelemassa tämän mahdollistavaa sääntelyä.

Viestintäviraston määräysenantovaltuuksista säädettäessä tulisi määritellä erittäin tarkkarajaisesti, mistä asioista määräyksiä voi antaa ja minkälaisia taloudellisia rasitteita teleyrityksille voidaan määräyksillä luoda.

Lisäksi delegointisäännökseen tai ainakin sen perusteluihin tulisi Viestintävirastolle asettaa velvoite tarkasti arvioida suunnitellun määräyksen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset teleyrityksille ja verrata niitä määräyksellä saavutettavaan realistisesti arvioituihin hyötyihin.

Lisäksi delegointisäännöksessä Viestintävirastolle tulisi asettaa selvitysvelvollisuus eduskunnalle tai liikenne- ja viestintäministeriölle määräyksen vaikutuksista ja valvottaville mahdollisuus antaa lausunto tästä selvityksestä. Tällaista seurantamekanismia ei tällä hetkellä ole, mitä voidaan pitää selkeänä puutteena.

Edelleen Viestintävirastolle tulisi myös asettaa velvoite arvioida muita, kevyempiä vaihtoehtoja kuin määräyksen antaminen. Sääntelyn asettamisprosessiin tulisi myös sisältyä vaikutusanalyysi. Analyysissä tulisi arvioida sääntelyn vaikutukset esimerkiksi kilpailutilanteeseen ja markkinamekanismin toimintaan.

108 § Viestintäpalvelusopimus

FiCom kannattaa Euroopan unionin asetuksen säännösten kanssa päällekkäisten tietoyhteiskuntakaaren säännösten kumoamista.

110 § Verkkoneutraliteetti

FiCom kannattaa Euroopan unionin asetuksen säännösten kanssa päällekkäisten tietoyhteiskuntakaaren säännösten kumoamista.

FiCom kuitenkin ehdottaa säännöksen perusteluissa mainitun välttämättömyyskriteerin nostamista itse säännöstekstiin esimerkiksi seuraavasti:

Viestintävirasto voi antaa sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen noudattamisen valvonnan ja täytäntöönpanon kannalta ~~tarpeellisia~~ välttämättömiä määräyksiä. Määräykset voivat koskea asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja internetyhteyspalvelun teknisiä ominaisuuksia, palvelun laadun vähimmäisvaatimuksia ja muita asianmukaisia ja tarpeellisia toimenpiteitä koskevia välttämättömiä vaatimuksia sekä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä. Lisäksi Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä asetuksen 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen internetyhteyspalvelun laadun todentamiseen käytettävän palvelun hyväksymisestä tai päättää käytettävän palvelun hyväksymisestä.

Muilta osin FiCom viittaa 18.1.2016 päivättyyn lausuntoon ja siinä mainittuun teleyrityksen tuotteistamisoikeuteen. Viestintävirastolle ei tulisi antaa jatkossakaan tämän oikeuden nykyistä laajempaa rajoittamista. Asetuksen ja BERECin suuntaviivojen kansallisilla tulkinnoilla ja soveltamiskäytännöillä tulee varmistaa, että käyttäjille voidaan jatkossakin tarjota Suomessa laadukkaita ja heidän käyttötarkoituksiinsa sopivia viestintäpalveluita. Sopimusvapauden kaventaminen tarpeettoman tiukoilla tulkinnoilla tai valvontakäytännöillä voi johtaa käyttäjille tarjolla olevien viestintäpalveluiden valinnanvapauden kaventumiseen ja laadun heikkenemiseen.

135 § Oikeus rajoittaa liittymän käyttöä muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen

FiCom viittaa 16.11.2015 päivättyyn lausuntoonsa ja toteaa lisäksi, että esitetyt perustelut eivät osoita lisäsääntelyn tarvetta. Teleyritykset ovat omatoimisesti, välittömästi ja tehokkaasti yhteistyössä Teleforum ry:n kanssa reagoineet viime syksynä ilmenneeseen yhden toimijan aiheuttamaan ongelmaan. Toimiala on itsesääntelyn ja tietoyhteiskuntakaaren 303.6 §:n mukaisesti muuttanut yhtenäisiä pelisääntöjä ja käytäntöjä vastamaan teknistä ja toiminnallista kehitystä. Ongelmia ei ole tämän jälkeen juurikaan esiintynyt.

FiCom esittää, että Viestintäviraston 135 §:n 2 momenttia koskeva määräyksenantovaltuus kumotaan tarpeettomana tai toissijaisesti muutoksesta luovutaan esityksen jatkovalmistelussa.

136 § Viestin ja välitystietojen luottamuksellisuus

Välitystietojen käsittelyyn ehdotetun muutoksen tavoitteena on tukea uusien palveluiden ja liiketoimintamallien kehittymistä. FiCom pitää tavoitteen mukaista lähestymistapaa sääntelyyn kannatettavana, vaikka ehdotettu muutos ei näyttäisi tuovan teleoperaattoreille juurikaan uusia mahdollisuuksia välitystietojen käyttöön.

Suomessa voitaisiin vielä laajemmin tutkia mahdollisuuksia ottaa käyttöön muita vastaavan kaltaisia kokeilulakeja, joilla pyrittäisiin edistämään ns. datatalouden kehittymistä. Lainsäädännöllä ei kuitenkaan tule missään tilanteessa velvoittaa yrityksiä luovuttamaan heillä olevaa dataa. Uutta liiketoimintaa voi syntyä ainoastaan kaupallisesti sopimalla.

Lainsäädännössä ja palveluita käytännössä toteutettaessa on aina tärkeää varmistaa luottamuksellisen viestinnän ja yksityisyyden suojan toteutuminen riittävällä tavalla. Sääntely ei kuitenkaan saisi johtaa luonnoksessakin kuvattuun tilanteeseen, jossa liiketoiminnan on katsottu olevan lainvastaista, vaikka todellista vaaraa viestinnän luottamuksellisuudelle tai yksityisyyden suojalle ei olisikaan aiheutunut. Esimerkiksi anonymisoidun tiedon käyttö tulisi lähtökohtaisesti olla yksiselitteisesti sallittua. Kun tieto on riittävällä tavalla anonymisoitu, ei kenenkään luottamuksellisen viestinnän tai yksityisyyden suoja voi käytännössä vaarantua.

315 § Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

FiCom viittaa 16.11.2015 päivättyyn lausuntoonsa ja toteaa lisäksi, että esitetyt perustelut eivät osoita lisäsääntelyn tarvetta. Viranomaisen oman tiedonkeruujärjestelmän muutoksen tai julkaisutehtävän vuoksi teleyrityksiä ei tule velvoittaa rakentamaan ja muokkaamaan järjestelmiään ja toimittamaan viranomaiselle sellaista tietoa, jota ei ole saatavilla tai jota yritykset eivät itse tarvitse.

FiCom esittää esityksen jatkovalmistelussa ensisijaisesti lisäsäännöksestä luopumista ja toissijaisesti säännöksen muuttamista seuraavasti:

315 § Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Tiedot on luovutettava viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa siinä muodossa, kun ne ovat saatavilla ja maksutta

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä velvollisuudesta säännöllisesti kerätä ja luovuttaa tietoja, tietojen digitaalisesta muodosta ja toimittamisesta Viestintävirastoon. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat saatavilla tarpeellisia ja välttämättömiä:

- 1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi,
- 2) 51-79 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin ja huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi, taikka
- 3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi taikka.
- 4) ~~304 §:n 6 kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä ja tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi.~~

Muilta osin FiComilla ei ole esitykseen lausuttavaa.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Marko Lahtinen
lakiasiat